

เรื่อง ประวัติอำเภอลานกระบือ

รายละเอียด

อำเภอลานกระบือมีชื่อเรียกตั้งแต่สมัยโบราณว่า "บ้านลานควาย" เนื่องจากสมัยก่อนบริเวณนี้เป็นพื้นที่ป่าดงดิบมีสัตว์ป่ามากมาย โดยเฉพาะ "ควายป่า" มีเป็นจำนวนมาก ผงใหญ่ ชอบนอนและกินดินโป่ง ซึ่งเป็นดินที่มีความเค็มตามธรรมชาติและมีอยู่เป็นบริเวณกว้าง สัตว์ป่านานาชนิดต่างก็ชอบกินดินโป่งทั้งสิ้น ณ บริเวณที่ดินโป่งนี้ ปัจจุบันเป็นที่ตั้งของวัดแก้วสุริย์ฉาย กลางอำเภอลานกระบือ เมื่อมีผู้คนอพยพเข้ามาอยู่ในบริเวณนี้มากขึ้น จึงได้มีการยกฐานะเป็นตำบล และ เปลี่ยนชื่อเป็นตำบล "ลานกระบือ" อยู่ในเขตการปกครองของอำเภอ

พราณกระต่าย จนเมื่อปี พ.ศ.2520 จึงได้มีการจัดตั้งเป็น "กิ่งอำเภอลานกระบือ" และยกฐานะเป็น "อำเภอลานกระบือ" ตั้งแต่ปี พ.ศ.2527 เป็นต้นมา เหตุที่เปลี่ยนชื่อเป็นลานกระบือเพราะ ราชการเห็นว่าคำว่าควายไม่เหมาะสม และมีชาวอิสานอพยพเข้ามาอยู่มาก เรียกลานควายเป็นภาษาอิสาน ฟังดูไม่เหมาะสม จึงเปลี่ยนมาเป็นลานกระบือในที่สุด

เดิมอำเภอลานกระบือ มี 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลลานกระบือ ตำบลหนองหลวง และตำบลช่องลม ปัจจุบันมี 7 ตำบล โดยเพิ่มตำบล โนนพลวง ตำบลจันทิมา ตำบล บึงทับแรด และตำบลประชาสุขสันต์ (ดงอีบุก) เมื่อราว พ.ศ. 2504 – 2505 นายวัช แผ้วความดี นายอำเภอพราณกระต่าย ได้สำรวจ เส้นทาง พราณกระต่าย ลานกระบือ จากทางเดิมซึ่งเป็นทางเกวียน ทำเป็นถนนอย่างถาวรทำให้ การคมนาคม จากอำเภอพราณกระต่าย มาตำบลลานกระบือสะดวกขึ้น จนแยกมาเป็นกิ่งอำเภอลานกระบือ และอำเภอลานกระบือในที่สุด

คำขวัญอำเภอลานกระบือ

แหล่งน้ำมันสิริกิติ์ ผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ พุทธศาสน์ลือเลื่อง เมืองแห่งคุณธรรม เลิศล้ำความสะอาด

แหล่งน้ำมันสิริกิติ์

แหล่งน้ำมันสิริกิติ์ ได้รับการค้นพบเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ.2524 โดยบริษัทเชลล์เอ็กซ์พลอเรชั่น แอนด์โปรดักชั่น จำกัด หรือ ไทยเชลล์ โดยมีการพบน้ำมันปริมาณมากพอในเชิงพาณิชย์ที่หลุมสำรวจ “ลานกระบือ เอ 01” ในอำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร และเริ่มผลิตน้ำมันเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2525 นับเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ประเทศไทยที่มีการผลิตน้ำมันเพื่อใช้ในการพาณิชย์ จนถึงปัจจุบันแหล่งน้ำมันสิริกิติ์ยังคงเป็นแหล่งน้ำมันบนบกที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ

วันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2526 สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ได้ทรงกรุณาโปรดเกล้าฯ เสด็จดำเนินทรงประกอบพิธีเปิด และพระราชทานนามอันเป็นสิริมงคลยิ่ง ให้แก่แหล่งน้ำมันแห่งนี้ว่า “แหล่งน้ำมันสิริกิติ์”

ในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2528 บริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) หรือ ปตท.สผ. ได้เข้ามาเป็นผู้ร่วมทุนในการสำรวจและผลิตปิโตรเลียม ในพื้นที่สัมปทานเอส 1 โดยที่ ปตท.สผ. ถือหุ้น 25% และไทยเชลล์ ถือหุ้น 75% ในเดือนมกราคม พ.ศ. 2547 ปตท.สผ. ได้ซื้อหุ้นทั้งหมดของไทยเชลล์ ทำให้ปตท.สผ. เป็นเจ้าของสัมปทานเอส 1 ทั้งหมด และกลายเป็นผู้ดำเนินการ “แหล่งน้ำมันสิริกิติ์”

ผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ

แหล่งน้ำมันสิริกิติ์ นอกจากผลิตน้ำมันดิบได้แล้ว ยังสามารถผลิตก๊าซธรรมชาติ ได้ถึงวันละ 40-50 ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน และสามารถผลิตก๊าซหุงต้ม (แอล พี ก๊าซ) ได้ถึง 280 – 300 ตันต่อวัน ช่วยประหยัดการนำเข้า

ได้จำนวนมาก

พุทธศาสน์ลือเลื่อง

อำเภอลานกระบือ มีพระเถระผู้ใหญ่ที่ทรงพุทธคุณและวิทยาคุณ เป็นที่เลื่องลือไป ทั่วประเทศ คือหลวงพ่อกำ แห่งวัดโพธิ์เตี้ย และหลวงพ่อกลับ แห่งวัดแก้วสุริย์ฉาย คำสอนและความกรุณาที่มีต่อประชาชนยังตรึงใจ และเป็นที่ยึดเหนี่ยวกันมาจนทุกวันนี้ มีวัดปลักไม้ดำ และวัดแก้วสุริย์ฉาย เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนชาวอำเภอลานกระบือ

เมืองแห่งคุณธรรมคุณธรรม

หมายถึง อำเภอลานกระบือเป็นเมืองคนดี ถือหลักของความดี ความงาม ความถูกต้อง ซึ่งจะแสดงออกมาโดยการกระทำ ทางกาย วาจาและจิตใจของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นหลักประจำใจในการประพฤติปฏิบัติจนเกิดเป็นนิสัยเป็นสิ่งที่มิมีประโยชน์ต่อตนเองผู้อื่นและสังคม อันได้แก่ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี มีน้ำใจ เป็นเอกลักษณ์สำคัญของชาวลานกระบือ

เลิศล้ำความสะอาด

อำเภอลานกระบือ เป็นอำเภอที่รักษาความสะอาดได้อย่างดียิ่ง ในทุกหนทุกแห่งของอำเภอลานกระบือ จนกลายมาเป็นคำขวัญวรรคสุดท้ายของอำเภอ อำเภอลานกระบือ มีคำขวัญที่ฉายภาพ อำเภอได้อย่างเหมาะสมและเด่นชัด ทำให้การศึกษาเรื่องราว ของอำเภอ ลานกระบือ ง่ายและชัดเจน มากยิ่งขึ้น กลายเป็น เป็นเอกลักษณ์ และอัตตลักษณ์ ของชาวลานกระบือ อย่างเหมาะสมที่สุด

อำเภอลานกระบือ ตั้งอยู่ ถนนสายกำแพงเพชร - พิษณุโลก มีพื้นที่ 359 ตารางกิโลเมตร โดยมีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอคีรีมาศ จังหวัดสุโขทัย และอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก

ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร

ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่เป็นที่ราบ เหมาะสำหรับการเกษตร ดินร่วนปนทราย มีพื้นที่ป่าเหลืออยู่เล็กน้อย ไม่มีภูเขา และแม่น้ำไหลผ่าน ได้ใช้น้ำจากคลองท่อทองแดงเป็นหลัก เพื่อหล่อเลี้ยงการเกษตร ทรัพยากรที่สำคัญ คือแหล่งน้ำมันดิบ และก๊าซธรรมชาติ ซึ่งบริษัท ไทยเซลล์ เอกพลอเรชั่นแอนด์โปรดักชั่น ได้รับสัมปทานตั้งแต่ปีพ.ศ. 2524 ปัจจุบัน บริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียมจำกัด ได้ซื้อหุ้น ทั้งหมดของบริษัทไทยเซลล์ ฯและรับโอนสิทธิ์

พันธะ และหน้าที่ ที่มีอยู่ในสัมปทานทั้งหมด เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2547 ซึ่งหมายถึงประชาชนชาวไทย เป็นเจ้าของแหล่งน้ำมันสิริกิติ์อย่างสมบูรณ์ด้วยความภูมิใจ

ความเป็นมาของวัดแก้วสุริยฉาย

พระครูรัตนวชิโรภาส เจ้าอาวาสวัดแก้วสุริยฉาย และเจ้าคณะตำบลลานกระบือ ซึ่งเมตตาต่อสังคมและประชาชนที่มาพบยิ่งนัก ท่านเล่าประวัติวัดแก้วสุริยฉายว่า ได้สร้างราวพุทธศักราช 2400 ในสมัยรัชกาลที่ 4 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย ผู้ที่ยกที่ดินให้สร้างวัดคือ นายแก้ว และนางฉาย ประชาชนจึงร่วมกันสร้างวัดขึ้น ณ ที่ดินแห่งนี้และขนานนามวัดแห่งนี้ว่าวัดแก้วสุริยฉาย

เจ้าอธิการยี่ เมตติโก ซึ่งเป็นนามสามัญของท่าน ได้เล่าถึง หลวงพ่อข้า หลวงพ่อกลับ ซึ่งมีรูปหล่อของท่านทั้งสอง อยู่ในศาลา กลางวัด ว่าท่านทั้งสองเป็นพระอาจารย์ของ เจ้าอธิการยี่ และได้รับการถ่ายทอดวิชาคุณ จากพระอาจารย์ของท่าน คือหลวงพ่อข้า เป็นอาจารย์ของหลวงพ่อกลับ หลวงพ่อกลับเป็นอาจารย์ของหลวงพ่อไสว (พระครูวินิจจรคุณ) หลวงพ่อไสวเป็นอาจารย์ของเจ้าอธิการยี่ ท่านเป็นพระสงฆ์ที่ทรงวิทยาคณาทางคาถาอาคม ยิ่ง เป็นที่พึ่งหลักทั้งทางธรรมะ และทางโลก นับว่านายกององสรรเจริญยิ่ง

ชมพระเจดีย์โบราณ สององค์ ซึ่งเป็นที่เก็บอัฐิของเจ้าอาวาสและผู้ที่มีพระคุณต่อวัด นำไปชมพระอุโบสถ ซึ่งเป็นโบสถ์สมัยโบราณที่ถมดินขึ้นมาสูงมากทำให้ อาคาร พระอุโบสถและพระวิหารเสียรูปทรงไปบ้าง... ในโบสถ์มีพระพุทธรูปขนาดใหญ่ เป็นพระประธาน เมื่อสังเกตโดยละเอียด พบว่า ได้นำปูนไปฉาบพระองค์ไว้ จึงอาจสันนิษฐานได้ว่ามี พระที่เป็นโลหะชนิดใดชนิดหนึ่งที่มีคุณค่ามาก ที่พระวิหารอยู่หลังพระอุโบสถ เป็นวิหารเก่า ที่ได้รับการบูรณะเปลี่ยนรูปทรงไปบ้างแต่ก็ยังคงงามตามแบบสถาปัตยกรรม กำแพงเพชร ในสมัย รัตนโกสินทร์ วัดโพธิ์เตี้ย (วัดปลักไม้ดำ) อยู่ที่บ้านปลักไม้ดำ ม.3 ตำบลลานกระบือ อำเภอลานกระบือ เป็นวัดโบราณวัดหนึ่ง เดิมชาวบ้านเรียกกันว่า “ วัดจิวงาม ” มีหลวงพ่อกลายเป็นเจ้าอาวาส หลังจากที่ท่านมรณภาพแล้ว หลวงพ่อข้า ได้เป็นเจ้าอาวาสรูปต่อมาและเปลี่ยนชื่อวัดจากวัดจิวงาม เป็นวัดโพธิ์เตี้ย ตามสัญลักษณ์ของต้นโพธิ์ที่มีลักษณะ เตี้ยแคระ ซึ่งปัจจุบันต้นโพธิ์นี้ได้ตายแล้ว ด้านหลังพระเจดีย์ เป็นพระอุโบสถ อายุราว 150 ปี สร้างในสมัย พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าอยู่หัวรัชกาลที่ 4 เป็นอุโบสถขนาดย่อม เรียกกันโดยทั่วไปว่าโบสถ์มหาอุดม์ คือมีทางเข้าด้านหน้าทางเดียวไม่มีทางออก เหมาะสำหรับปลูกเสก เครื่องราง ของขลังหรือแม้แต่บวชพระ สภาพค่อนข้างทรุดโทรมตามอายุชั้ยนำเสียดายอย่างยิ่ง

ศาลาคลองพาน เป็นศาลาไม้สัก สถาปัตยกรรมแบบโบราณ สร้างในสมัยรัชกาลที่ 5 สร้างโดยหมอยา ชื่อหมอลง สุขมี รักษาโรคให้ชาวบ้านทั้งใกล้ไกล เป็นที่นับถือของชาวบ้าน ในอดีตศาลานี้สำคัญมาก ทุกเดือน 11 ของทุกปีจะมีมหรสพฉลอง บริเวณข้างศาลามีต้นโพธิ์ 2 ต้น แต่รวมเป็นต้นเดียว เป็นต้นโพธิ์ที่หมอลง ออกฐิษฐานกับภริยาว่า ถ้าเป็นเนื้อคู่กันให้ต้นโพธิ์รวมเป็นต้นเดียวกันนับว่าเป็นเรื่องแปลกประหลาดมากเป็นตำนานที่สำคัญของชาวอำเภอลานกระบือ

อำเภอลานกระบือ เป็นอำเภอที่เป็นฐานเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดกำแพงเพชร และประเทศไทย คนทั่วโลกรู้จักอำเภอลานกระบือ ในฐานะที่มีบ่อน้ำมันที่สำคัญในประเทศไทย จึงกลายมาเป็นคำขวัญวรรคสำคัญของอำเภอลานกระบือที่ว่า แหล่งน้ำมันสิริกิติ์ ผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ พุทธศาสตร์สี่เลื่อง เมืองแห่งคุณธรรม เลิศล้ำความสะอาด

คำสำคัญ : ลานกระบือ

ที่มา : สันติ อภัยราช. (2559). สารคดีโทรทัศน์ วัฒนธรรม จังหวัดกำแพงเพชร : ตอน อำเภอลานกระบือ. กำแพงเพชร: ม.ป.พ.

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2018-02-12

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=7&code_db=610001&code_type=11

The Office Of Academic Resource Information And Technology